บทเทศน์และข้อคิด วันจันทร์ที่ 2 พฤศจิกายน 2026

All Soul' Day – Commemoration of All the Faithful Departed

บทอ่าน: ปรีชาญาณ 3:1-9 | พระวรสาร: ยอห์น 6:37-40







"ความตายพรากเราไปจากสายตา แต่ไม่อาจพรากเราไปจากพระหัตถ์ของพระเจ้า"

วันนี้เป็นวันที่ 2 พฤศจิกายน เป็นวันระลึกถึงผู้ล่วงลับทั้งหลาย เป็นวันที่เราระลึกถึงพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย สามีภรรยา ลูกหลาน ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง และผู้มีพระคุณที่ได้จากโลกนี้ไปแล้ว เมื่อเรามาร่วมพิธีมิสซาในวันนี้ หลายคนคงมีใบหน้าของใครบางคนปรากฏขึ้นในความทรงจำ บางคนอาจคิดถึงคุณพ่อคุณแม่ที่เคยจูงมือเราไปวัด, บางคนคิดถึงสามีหรือภรรยาที่เคยนั่งอยู่ข้าง ๆ กัน, บางคนคิดถึงลูกที่จากไปก่อนวัยอันควร และบางคนอาจคิดถึงคนที่จากไปโดยที่เรายังไม่ได้กล่าวคำขอโทษ หรือยังไม่ได้บอกคำว่า "รัก" ความตายเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนต้องเผชิญ แต่สิ่งที่ทำให้ความตายเจ็บปวดที่สุด ไม่ใช่เพียงการที่เราไม่ได้พบคนคนนั้นอีกต่อไป แต่คือการที่เรายังรักเขาอยู่ ทั้งที่ไม่สามารถสัมผัสหรือพูดคุยกับเขาได้เหมือนเดิม แต่วันนี้พระคัมภีร์มีข่าวดีที่จะปลอบโยนเรา บทอ่านจากหนังสือปรีชาญาณกล่าวว่า "วิญญาณของผู้ชอบธรรมอยู่ในพระหัตถ์ของพระเจ้า" ช่างเป็นภาพที่งดงามเหลือเกิน! เมื่อคนคนหนึ่งเสียชีวิต เรามองเห็นร่างกายที่ไร้ลมหายใจ เราเห็นโลงศพ เห็นหลุมฝังศพ และอาจเห็นน้ำตาของคนที่อยู่ข้างหลัง แต่พระคัมภีร์บอกเราว่า **อย่าตัดสินชีวิตของมนุษย์จากสิ่งที่ตาเรามองเห็นเท่านั้น เพราะสิ่งที่ดูเหมือนเป็นความพ่ายแพ้ในสายตามนุษย์ อาจเป็นการเดินทางเข้าสู่พระหัตถ์ของพระเจ้า**

พระคัมภีร์ยังเปรียบความทุกข์ยากของผู้ชอบธรรมเหมือนทองคำที่ถูกหลอมในเตาไฟ เพื่อให้ได้รับการชำระจนบริสุทธิ์ นี่ทำให้เรามองความทุกข์และความตายแตกต่างออกไป **ทองคำไม่ได้สูญเสียคุณค่าเพราะผ่านเตาไฟ ตรงกันข้าม ทองเผยให้เห็นความบริสุทธิ์ของเนื้อทองมากยิ่งขึ้น เช่นเดียวกัน ชีวิตของผู้ที่มีความเชื่อ แม้จะ**

ผ่านความทุกข์ ผ่านความเจ็บป่วย ผ่านความผิดหวัง หรือแม้แต่ความตาย ก็ไม่ได้หมายความว่าชีวิตของเขาสูญเปล่า เพราะชีวิตของเขาอยู่ในพระหัตถ์ของพระเจ้า แต่คำถามคือ *แล้วเราจะมั่นใจได้อย่างไรว่าพระเจ้าจะไม่ทอดทิ้งเรา?* คำตอบอยู่ในพระวรสารวันนี้ *พระเยซูเจ้าตรัสว่า "ผู้ที่มาหาเรา เราจะไม่ผลักไสเขาไปเลย" พระองค์ไม่ได้ตรัสว่า เราจะไม่ผลักไสเฉพาะคนที่สมบูรณ์แบบ ไม่ใช่เฉพาะคนที่ไม่เคยทำผิด แต่พระองค์ทรงประกาศว่าพระองค์เสด็จมาเพื่อทำตามพระประสงค์ของพระบิดา คือไม่ทรงสูญเสียผู้ใดเลย และจะทรงให้เขากลับคืนชีพในวันสุดท้าย*

นี่คือหัวใจของวันระลึกถึงผู้ล่วงลับ เราไม่ได้มารวมตัวกันเพียงเพื่อร้องไห้ให้กับคนที่จากไป แต่เรามารวมตัวกันเพื่อประกาศว่า ความรักของพระเจ้ายิ่งใหญ่กว่าความตาย

อยากเล่าเรื่องหนึ่งให้ฟัง: คือเรื่องของนักบุญมอนิกา มารดาของนักบุญออกัสติน *ก่อนที่ท่านจะเสียชีวิต ท่านไม่ได้ขอให้ลูกชายสร้างอนุสาวรีย์ให้ ไม่ได้ขอให้จัดงานศพอย่างยิ่งใหญ่ แต่ขอเพียงว่า เมื่อท่านจากไปแล้ว ขอให้ลูกชายระลึกถึงท่านในพิธีมิสซา เพราะสำหรับท่าน การระลึกถึงผู้ล่วงลับที่ดีที่สุด ไม่ใช่เพียงการเก็บภาพถ่ายไว้ในบ้าน แต่คือการนำชื่อของเขามาอยู่ในคำภาวนาและการถวายบูชาของพระศาสนจักร*

เรื่องนี้ทำให้เราถามตัวเองว่า วันนี้เรายังสวดภาวนาให้ผู้ล่วงลับของเราหรือไม่? เรายังถวายมิสซาเพื่อพ่อแม่ที่ล่วงลับไปแล้วหรือไม่? เรายังระลึกถึงคนที่เคยช่วยเหลือเรา คนที่เคยทำงานรับใช้พระศาสนจักร คนที่เคยเสียสละเพื่อครอบครัวและชุมชนของเราหรือไม่? บางครั้งเราจัดงานครบรอบวันตายได้อย่างดี นำดอกไม้ไปวางที่หลุมศพ เปิดภาพถ่ายเก่า ๆ และเล่าเรื่องราวของผู้ตายได้อย่างไพเราะ แต่สิ่งหนึ่งที่เราต้องไม่ลืมคือการสวดภาวนาเพื่อวิญญาณของเขา เพราะความเชื่อเรื่องไฟชำระเตือนเราว่า แม้ผู้ที่เสียชีวิตในมิตรภาพกับพระเจ้าแล้ว ก็ยังอาจต้องได้รับการชำระให้บริสุทธิ์อย่างสมบูรณ์ และเราผู้ยังมีชีวิตอยู่สามารถช่วยเหลือพวกเขาได้ โดยเฉพาะผ่านการถวายบูชามิสซาและคำภาวนา นี่คือความหมายอันลึกซึ้งของความสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียวกันของบรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์ (Communion of Saints) เราไม่ได้แยกจากกันอย่างเด็ดขาด ที่เรามีความสัมพันธ์หนึ่งเดียว กล่าวคือมีพระศาสนจักรที่กำลังเดินทางอยู่บนโลก มีผู้ที่กำลังได้รับการชำระให้บริสุทธิ์ และมีผู้ที่อยู่ในพระสิริรุ่งโรจน์ของพระเจ้า ทั้งหมดเป็นครอบครัวเดียวกันในพระเยซูเจ้า

ข้อคิดสำหรับเราวันนี้ ถ้าวันหนึ่งเราจะต้องจากโลกนี้ไป เราอยากให้คนที่อยู่ข้างหลังจดจำเราอย่างไร? จดจำว่าเราเคยมีบ้านใหญ่ มีเงินมาก มีตำแหน่งสูง หรือมีชื่อเสียงหรือไม่? หรืออยากให้เขาจดจำว่า เราเคยเป็นคนที่รักผู้อื่น ให้อภัยผู้อื่น แบ่งปัน และทำให้ชีวิตของใครบางคนดีขึ้น? ในสังคมปัจจุบัน เรามีเทคโนโลยีที่สามารถเก็บภาพถ่าย วิดีโอ ข้อความ และเสียงของคนที่จากไปได้อย่างยาวนาน บางครั้งเราสามารถเปิดโทรศัพท์ขึ้นมาและได้ยินเสียงของคนที่เสียชีวิตไปแล้ว แต่ไม่ว่าเทคโนโลยีจะก้าวหน้าเพียงใด ก็ไม่สามารถทำให้คนที่จากไปกลับมานั่งอยู่ข้างเราได้ มีเพียงพระเยซูเจ้าเท่านั้นที่ทรงสัญญาว่า จะประทานชีวิตใหม่และให้เรากลับคืนชีพในวันสุดท้าย

และนี่เป็นข้อคิดสำคัญสำหรับพระศาสนจักรด้วย *พระศาสนจักรต้องไม่เป็นเพียงสถานที่จัดพิธีศพ แต่ต้องเป็นชุมชนที่ไม่ทอดทิ้งผู้ที่กำลังโศกเศร้า ต้องเอาใจใส่ครอบครัวที่สูญเสียคนรัก ดูแลผู้สูงอายุ ผู้ป่วย ผู้ที่อยู่ตามลำพัง และระลึกถึงผู้ล่วงลับที่ไม่มีใครเอ่ยชื่อหรือสวดภาวนาให้* เพราะถ้าพระเยซูเจ้าตรัสว่า **พระองค์จะไม่ทรงสูญเสียผู้ใดเลย** พระศาสนจักรก็ไม่ควรปล่อยให้ใครรู้สึกว่าตนเองถูกลืมเช่นกัน

วันนี้ เมื่อเราระลึกถึงผู้ที่จากไป ขอให้เราทำสามสิ่ง

หนึ่ง จงขอบพระคุณพระเจ้าสำหรับชีวิตของคนที่เราเคยรัก

สอง จงสวดภาวนาและถวายมิสซาเพื่อผู้ล่วงลับ โดยเฉพาะผู้ที่ไม่มีใครระลึกถึง

สาม จงใช้เวลาที่ยังเหลืออยู่ทำความดี รักกัน ให้อภัยกัน และคืนดีกันเสียตั้งแต่วันนี้ อย่ารอจนถึงวันที่ไม่มีโอกาสพูดคำว่า “ขอโทษ” หรือ “ฉันรักคุณ” อีกต่อไป

*ข้อคิดประโยคหนึ่งของวันนี้*ที่เราควรจดจำไว้ว่า “**สำหรับมนุษย์ ความตายคือการกล่าวคำอำลา แต่สำหรับพระเจ้า ความตายไม่ใช่การสูญเสีย เพราะพระองค์ไม่เคยปล่อยมือจากผู้ที่พระองค์ทรงรัก**” ขอให้เรามั่นใจในพระวาจาของพระเยซูเจ้า “เราจะไม่ผลักไสผู้ที่มาหาเราไปเลย” และขอให้วันหนึ่ง เมื่อถึงเวลาที่เราต้องเดินทางจากโลกนี้ไป เราทุกคนจะได้พบกันอีกครั้ง ไม่ใช่ในสุสาน ไม่ใช่ในความทรงจำ แต่ในบ้านของพระบิดาเจ้า ที่ซึ่งไม่มีความตาย ไม่มีน้ำตา และไม่มีการพลัดพรากอีกต่อไป

วิษณุ ธัญญอนันต์ เจ้าอาวาสวัดเซนต์จอห์น ลาดพร้าว กรุงเทพฯ

เราควรไตร่ตรอง 3 ประการ ในวันนี้

1. ความแตกต่างระหว่างสมโภชนักบุญทั้งหลาย (All Saints' Day) และวิญญาณของผู้ล่างลับ (All Souls' Day)

วันที่ 1 พฤศจิกายน เราฉลองบรรดานักบุญผู้ได้รับชัยชนะและอยู่ในพระสิริรุ่งโรจน์ของพระเจ้า ส่วนวันที่ 2 พฤศจิกายน เราสวดภาวนาเพื่อผู้ล่วงลับทั้งหลาย โดยเฉพาะผู้ที่กำลังรับการชำระให้บริสุทธิ์ **สองวันนี้เชื่อมโยงกันด้วยความหวังเดียวกัน คือเราทุกคนถูกเรียกให้เข้าสู่ความศักดิ์สิทธิ์และชีวิตนิรันดร**

2. อย่าลืมผู้ล่วงลับที่ไม่มีใครคิดถึง

นี่เป็นโอกาสอภิบาลของวัดชุมชนความเชื่อ คิดถึงผู้ที่เสียชีวิตอย่างโดดเดี่ยว ผู้ไร้ญาติ ผู้ยากจน ผู้ประสบภัยสงคราม และผู้ที่ไม่มีใครนำดอกไม้ไปวางที่หลุมศพ พระศาสนจักรต้องเป็นครอบครัวที่ไม่ลืมใคร แม้แต่ผู้ที่โลกหลงลืมไปแล้ว

3. ประโยคสำคัญที่ควรเน้นความหมายแท้จริงของวันนี้

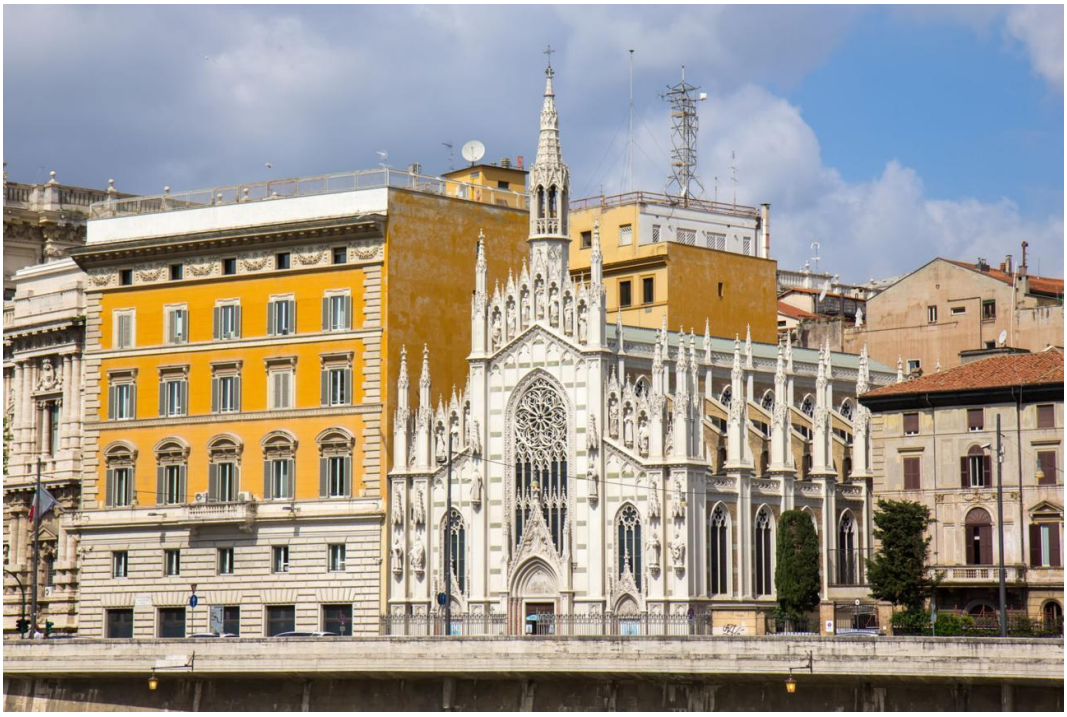
เพื่อให้ร่วมมิสซาได้ซึมซับความหมาย **"คนที่เรารักอาจจากไปจากอ้อมแขนของเรา แต่เขาไม่ได้หลุดพ้นไปจากพระหัตถ์ของพระเจ้า"** และประโยคที่ว่า **"เราร้องไห้ได้ เพราะเรารัก แต่เราไม่สิ้นหวัง เพราะเราเชื่อ"**

อยากเล่าเรื่องนี้ให้ฟัง

พิพิธภัณฑ์วิญญาณในไฟชำระ (Museum of the Holy Souls in Purgatory) ภายในวัดพระหฤทัยศักดิ์สิทธิ์ของพระเยซูเจ้าแห่งการอธิษฐานเพื่อวิญญาณผู้ล่วงลับ (Chiesa del Sacro Cuore del Suffragio) ในกรุงโรม ประเทศอิตาลี

สถานที่แห่งนี้มีชื่อเสียงจากการเก็บรักษาร่องรอยที่เชื่อกันว่าเป็นรอยมือหรือรอยนิ้วมือของผู้ล่วงลับ ซึ่งปรากฏบนวัตถุต่าง ๆ และมีเรื่องเล่าว่าเป็นสัญญาณขอให้คนที่ยังมีชีวิตอยู่สวดภาวนาอุทิศให้พวกเขา

1. จุดเริ่มต้นของพิพิธภัณฑ์: ไฟไหม้ในปี ค.ศ. 1897





เรื่องเริ่มต้นเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน ค.ศ. 1897 เกิดไฟไหม้ขึ้นในวัดน้อยที่อุทิศแด่แม่พระแห่งสายประคำ พระสงฆ์มิชชันนารีชาวฝรั่งเศสชื่อ คุณพ่อวิกตอร์ ฌูเอต์ (Fr. Victor Jouët) ซึ่งทำงานอยู่ที่นั่น ได้เข้าไปตรวจดูความเสียหายหลังจากดับไฟแล้ว สิ่งที่ทำให้ท่านประหลาดใจคือ บนผนังที่ถูกไฟไหม้ ปรากฏร่องรอยคล้ายใบหน้าของมนุษย์ที่มีสีหน้าเศร้าหมอง คุณพ่อฌูเอต์**เชื่อว่าอาจเป็นสัญญาณจากวิญญาณผู้ล่วงลับที่กำลังรับการชำระให้บริสุทธิ์ และต้องการขอให้ผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ช่วยสวดภาวนาให้**

เหตุการณ์นี้ทำให้ท่านเริ่มรวบรวมเรื่องราวและวัตถุที่มีร่องรอยคล้ายรอยไหม้จากสถานที่ต่าง ๆ ในยุโรป จนเกิดเป็นพิพิธภัณฑ์เล็ก ๆ แห่งนี้

2. รอยมือที่น่าสนใจ 3 เรื่อง



เรื่องที่ 1: มือของแม่ที่กลับมาเตือนลูก

เรื่องของ Giuseppe Leleux ชาวเบลเยียม ตามเรื่องเล่า มารดาของเขาเสียชีวิตไปแล้ว แต่ในปี ค.ศ. 1789 ได้ปรากฏแก่ลูกชายและตำหนิเขาเรื่องการใช้ชีวิตอย่างเสเพล พร้อมเตือนว่าอย่าลืมสวดภาวนาให้ผู้ล่วงลับ มีการเล่าว่ารอยมือที่คล้ายรอยไหม้ปรากฏบนแขนเสื้อนอนของลูกชาย เรื่องนี้เล่าว่าทำให้เขากลับใจ เปลี่ยนแปลงชีวิต และหันดำเนินชีวิตในความเชื่ออย่างจริงจัง



เรื่องที่ 2: รอยมือบนโต๊ะของนักบวชหญิง

ตามบันทึกที่จัดแสดง เรื่องเกิดขึ้นวันที่ 1 พฤศจิกายน ค.ศ. 1731 ที่อารามนักพรตหญิง คณะกลาเรส เมืองโตดี ประเทศอิตาลี คุณแม่ Chiara Isabella Fornari ได้รับการเยี่ยมเยียนตามเรื่องเล่าจากบาทหลวง Panzini อดีตอธิการอารามผู้ล่วงลับ มีการกล่าวว่าท่านทิ้งรอยมือและรอยกางเขนคล้ายถูกไฟเผาไว้บนโต๊ะไม้ เรื่องเล่าตีความว่าเป็นเครื่อง**เตือนใจให้ผู้มีชีวิตสวดภาวนาเพื่อผู้ล่วงลับ**



เรื่องที่ 3: รอยนิ้วมือบนหนังสือสวดภาวนา

เรื่องของ Joseph Schitz ซึ่งตามบันทึกปรากฏเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม ค.ศ. 1838 ที่เมือง Sarralbe แคว้นลอร์แรน มีการกล่าวว่าผู้ล่วงลับได้ปรากฏแก่พี่ชายชื่อ George และทิ้งร่องรอยคล้ายนิ้วมือไหม้ไว้บนหนังสือสวดภาวนา เพื่อขอให้ช่วยสวดภาวนาอุทิศให้ เป็นเรื่องที่สะท้อนความเชื่อว่าผู้ที่จากไปยังคงต้องการความช่วยเหลือทางจิตวิญญาณจากผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่

3. สิ่งที่น่าสนใจมาก: พระศาสนจักรไม่ได้รับรองทุกรายการ

เพราะเราต้องแยกแยะระหว่างความเชื่อของพระศาสนจักรกับเรื่องเล่าพิเศษที่เกี่ยวกับวิญญาณผู้ล่วงลับ หลังจากคุณพ่อฌูเอต์เสียชีวิตในปี ค.ศ. 1912 ผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์รุ่นต่อมาได้ตรวจสอบและคัดเลือกวัตถุที่มีหลักฐานประกอบอย่างรอบคอบมากขึ้น

ในปี ค.ศ. 1921 มีการลดจำนวนสิ่งจัดแสดงลงอย่างมาก เนื่องจากหลักฐานความเป็นมาของวัตถุหลายชิ้นยังไม่เพียงพอ เป็นเพียงตำนานเล่าขาน
ดังนั้น เราต้องเข้าใจว่า

- การมีอยู่ของไฟชำระเป็นคำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิก
- การสวดภาวนาเพื่อผู้ล่วงลับเป็นธรรมเนียมและหน้าที่ทางจิตวิญญาณที่สำคัญ
- แต่เรื่องรอยมือหรือการปรากฏตัวของวิญญาณเหล่านี้เป็นเรื่องเล่าและคำบอกเล่าทางศาสนาที่ไม่ได้รับการประกาศรับรองอย่างเป็นทางการว่าเป็นอัศจรรย์

4. ข้อคิดที่อยากฝากไว้

เรื่องเหล่านี้มีจุดที่น่าไตร่ตรองทางด้านชีวิตฝ่ายจิตที่น่าสนใจมาก เมื่อผู้คนเดินทางไปกรุงโรม บางคนอยากไปชมมหาวิหารเซนต์ปีเตอร์ บางคนอยากไปชมโคลอสเซียม บางคนอยากชมวาติกัน แต่มีพิพิธภัณฑ์เล็ก ๆ แห่งหนึ่งซึ่งอาจทำให้เราได้ข้อคิดที่สำคัญกว่าการชมสิ่งมหัศจรรย์ต่าง ๆ นั่นคือ**พิพิธภัณฑ์ที่มีรอยมือของผู้ล่วงลับ** จึงอยากตั้งคำถามว่า *ถ้าผู้ล่วงลับสามารถฝากข้อความถึงเราได้จริง ๆ เขาอยากให้เราทำอะไร? บางทีคำตอบอาจไม่ใช่ให้เรากลัวผี ไม่ใช่ให้เราหมกมุ่นกับรอยมือหรือปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติ แต่ให้เรากลับมาค้นพบคุณค่าของการสวดภาวนา* ในอดีต มีคนทิ้งรอยมือไว้บนหนังสือสวดภาวนา แต่ในวันนี้ เรามีหนังสือสวดภาวนาอยู่ในมือ เรามีพระแท่นบูชาอยู่ตรงหน้า เรามีโอกาสถวายมิสซาให้ผู้ล่วงลับ เราไม่จำเป็นต้องรอให้มีรอยมือจากโลกหน้าเสียก่อน จึงจะเริ่มสวดภาวนาให้คนที่เรารัก เพราะมือของเราที่ยกขึ้นสวดภาวนาในวันนี้ อาจมีคุณค่ามากกว่ารอยมือที่เราเดินทางไปชมในพิพิธภัณฑ์เสียอีก
จากพระวรสารวันนั้นด้วยพระวาจาของพระเยซูเจ้า: “ผู้ที่มาหาเรา เราจะไม่ผลักไสเขาไปเลย” นี่คือความหวังของเรา เพราะสุดท้ายแล้ว สิ่งที่ช่วยเราและผู้ล่วงลับไม่ใช่รอยมือปริศนา แต่คือพระหัตถ์ของพระเจ้าที่ไม่เคยทอดทิ้งบุตรของพระองค์ จึงขอฝากข้อคิดไว้ในวันนี้ **“อย่ารอให้วิญญาณผู้ล่วงลับมาทิ้งรอยมือไว้บนโลก เพื่อเตือนให้เราสวดภาวนา เพราะเรายังมีชีวิตอยู่ และยังมีมือที่สามารถพนมขึ้นเพื่อช่วยเหลือพวกเขาได้ในวันนี้”**

วิษณุ ธัญญอนันต์ เจ้าอาวาสวัดเซนต์จอห์น ลาดพร้าว กรุงเทพฯ